

FOT-bladet nr 27 mars 2015

Medlemsorgan för Fotgängarnas förening FOT

I detta FOT-blad berättar vi om FOT:s arbete med att jämföra trafiksäkerheten för fotgängare i Sveriges kommuner, om utmärkelsen Årets fotgängarstad 2014 som gavs Malmö, och om de fotgängarplaner som börjar tas fram i svenska kommuner.

Malmö's kommunalråd Karolina Skog (MP) och Milan Obradovic (s) vid prisutdelningen av Årets fotgängarstad 2014

Stora skillnader mellan kommunerna i fotgängarsäkerhet

Riskerna för fotgängare att skadas i trafiken varierar mycket mellan svenska kommuner. När det gäller kollisionsolyckor med bil är det en skillnad på 20 gånger mellan kommunerna med lägst respektive högst risker. För fallolyckor är skillnaderna ännu högre, 35 gånger. Ansvaret för säkerheten är organisatoriskt splittrat. Det är en bra bit kvar till en trafikplanering med utgångspunkt från fotgängarnas sårbarhet.

Detta är resultatet från en statistisk analys av landets 51 största kommuner som FOT genomförde 2014. Analysen följdes upp med en intervjustudie av centralt placerade trafikplanerare i ett antal av dessa kommuner.

Resultaten visar att det bara i undantagsfall finns särskilda program för fotgängare. Istället hanteras de i kommunernas generella trafiksäkerhetsarbete. Än verkar inte insikten ha slagit igenom fullt ut att fotgängare är en alldeles egen trafikantgrupp som i sin sårbarhet behöver goda förhållanden. Det är en bra bit kvar till en trafikplanering som görs med utgångspunkt från deras behov av säkerhet och framkomlighet.

Ett exempel på det är kommunernas mycket försiktiga översyn av fartgränserna som mera utgår från motortrafiken än fotgängare och andra oskyddade trafikanter. Ansvaret för fotgängarnas trafiksäkerhet är splittrat på många områden som tillgänglighetsarbete, drift och underhåll, skolvägar. Kollisionsolyckor och fallolyckor hanteras ofta på olika avdelningar och av olika personer. Mestadels finns inget utpekat samlat ansvar för budget, planer och program för fotgängarnas trafiksäkerhet. Bara i ett par kommuner finns personal som särskilt ansvarar för samordningen av fotgängarfrågorna.

Men det framkom också många goda exempel på hur kommuner arbetar med fotgängarfrågor, exempelvis nya metoder för drift och underhåll.

Den statistiska delen baserades på STRADA, informationssystemet om skador i trafiken (baserat på uppgifter från akutsjukhus). Dessa data har kombinerats med uppgifter om gångtrafikens storlek enligt RVU-Sverige.

Projektet genomfördes med bidrag från Trafikverkets Skyltfond. FOT:s projektledare var Krister Spolander. Intervjuerna genomfördes av Ninnie Gustafsson och Emil Frodlund.

Rapporterna finns att ladda ner från på FOT:s hemsida www.fot.se

FOT kommer framöver arbeta vidare med fotgängares trafiksäkerhet i ett projekt som undersöker fenomenet safety in numbers, dvs. huruvida ett ökat gående (och cyklande) ger en minskad risk för olyckor.

Krister Spolander, vice ordförande FOT

Kommuner börjar ta fram planer för fotgängare

De senaste åren har fotgängaren på allvar börjat hanteras som ett eget färdssätt i svensk kommunal planering. Ett antal kommuner har tagit fram fotgängarstrategier och –planer. Detta var tills nyligen ovanligt i svenska kommuner men nu finns det flera (Stockholm, Malmö, Lund) och det är fler på gång (Linköping, Uppsala, säkert fler). FOT ser naturligtvis positivt på denna utveckling och har i våra remissvar gällande dessa planer påtalat detta. Samtidigt har vi påtalat att dessa inte bara får bli skrivbordsprodukter, utan också måste användas i den faktiska planeringen, och att man ger resurser och organisatoriska förutsättningar för detta. Gåendet bör också mätas och följas upp.

Vi planerar med anledning av detta att anordna ett seminarium/workshop till vilket man bjuder in både kommuner som har en fotgängarplan (eller liknande), de som just nu arbetar med en och så klart de som önskar komma igång med något liknande – för att utbyta erfarenheter, ge tips, etc.

David Lindelöw, sekreterare FOT

Malmö – Årets fotgängarstad 2014

Fotgängarnas förening, FOT vill värna fotgängarnas livsrum på gator och torg, och i övrigt verka för en mänsklig stadskultur och en hållbar samhällsutveckling. Vi delar därför återkommande ut utmärkelsen ”Årets fotgängarstad”.

ÅRETS FOTGÄNGARSTAD 2014 blev MALMÖ. Det är den kommun i landet som har det mest aktuella kommunalt antagna fotgängarprogrammet, och ett brett arbete för en gångvänlig offentlig miljö. Utmärkelsen delades ut av FOT, dvs. Fotgängarnas förening

vid ett seminarium ordnat av Malmö stad den 25 april då kommunalråden Karolina Skog (MP) och Milan Obradovic (s) mottog diplom av FOT:s ordförande, Sonja Forward. Motiveringen löd:

FOT har premierat Malmö framför allt för deras pågående arbete med att hantera gåendet som ett eget transportsätt i den kommunala planeringen. Malmö stad har nyligen tagit fram ett fotgängarprogram och en gångstråksplan är under färdigställande. Fotgängarprogrammet ger bland annat en bild av dagens situation för fotgängare i Malmö och presenterar ett antal åtgärdsförslag för att lyfta gåendet i staden. Åtgärderna preciseras ytterligare i det pågående arbetet med gångstråksplanen. Dessutom lyfts fotgängares behov och roll i staden fram på ett ovanligt tydligt sätt i det pågående arbetet med översiktsplanen. Detta sammantaget gör Malmö till en föregångare bland Sveriges kommuner.

FOT hoppas att dessa ambitiösa planer kommer att märkas i stadens stads- och trafikplanering framöver. FOT vill samtidigt påtala att Malmö stad ännu inte kommit i mål utan behöver arbeta mer med exempelvis fotgängares trafiksäkerhet och trygghet.

På seminariet redovisades olika aspekter av arbetet med en attraktiv fotgängarvänlig offentlig miljö. Förutom att Elin Engqvist vid trafikavdelningen berättade om pågående **uppföljning av fotgängarprogrammet med gångstråksplan**, som görs i samarbete mellan gatukontoret och stadsbyggnadskontoret presenterades en imponerande bredd av aktiviteter:

Forskningsresultat om gående som en transportform i Malmö,
David Lindelöw, doktorand LTH.

Ny teknik att räkna fotgängare, *Biljana Eriksson,*
trafikavdelningen Malmö stad.

Trafiksäkerhetsprogram, *Emma Ljungblad, trafikavdelningen*
Malmö stad

Trygghetsvandringar, *Thomas Olsson, drift- och*
underhållsavdelningen Malmö stad

Malmö kanalrum, *Hanna Smekal och Sten Göransson,*
stadsmiljöavdelningen Malmö stad

Aktiva mötesplatser, *Anna Krook, stadsmiljöavdelningen Malmö*
stad

Samarbetet mellan Stadsbyggnadskontoret och Gatukontoret är viktigt, och grunden för att åstadkomma en levande och inbjudande offentlig miljö för alla där gång är det självklara grundläggande transportsättet.

Järda Blix, arkitekt, FOT:s styrelse